

Leerwinst: van onschatbare waarde

Sturen in één oogopslag

Tekst: Marjolein van Dijk

Je scholen zijn gedreven om het beste uit alle leerlingen te halen. Op de ambities wil je sturen. Of je scholen er nu goed of slecht voor staan: een mooie leerwinst kunnen tonen bij het inspectiebezoek is de kroon op je werk. Betalen alle inspanningen zich terug? Dit is iets wat je tot op de komma kunt laten zien met een leerwinstberekening. Stichting CED-Groep stond aan de wieg van deze berekening, die zich inmiddels van onschatbare waarde heeft getoond.

Alles vergelijkbaar

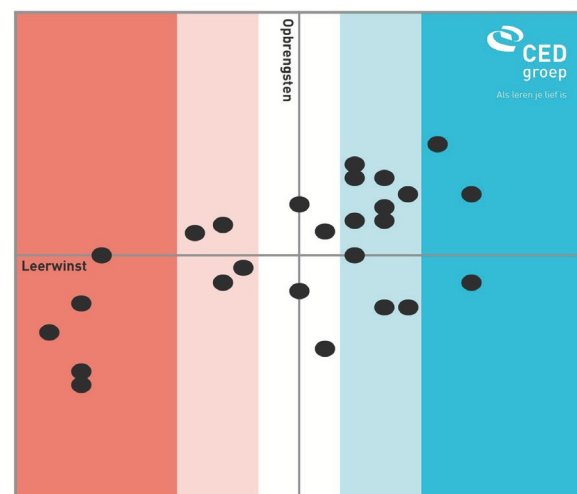
‘Scholen met lage opbrengsten kunnen een verrassend hoge leerwinst hebben, en andersom’, vertelt Hanke Geurts. Hanke is leerwinstspecialist van het eerste uur. ‘Natuurlijk kunnen scholen zelf ook gegevens uit het leerlingvolgsysteem halen, maar het vraagt om veel duidingsvaardigheden om de juiste waarde toe te kennen aan een enorme hoeveelheid gegevens. Je wilt ook goed kunnen vergelijken, bijvoorbeeld: doet deze groep het beter dan een andere groep? En hoe doen ze het op een ander domein? Bij leerwinstberekeningen werk je met een identieke vergelijkingsmaat voor ieder vakgebied, waardoor je de vakken kunt vergelijken. Dit is heel betrouwbaar. We meten de relatieve afstand tot het

“Dankzij een identieke vergelijkingsmaat is het voor iedereen eenvoudig om met de leerwinstscores te rekenen. 50 is altijd het gemiddelde.”

Hanke Geurts
CED-Groep

landelijk gemiddelde en kijken met een objectieve helicopterview.’

Scholen die een leerwinstberekening laten uitvoeren, exporteren eerst hun gegevens uit het leerlingvolgsysteem aan de hand van heldere exportinstructies. De Toetsservice van de CED-Groep zet de scores om in begrijpelijke overzichten, handige tabellen en overzichtelijke grafieken. Vervolgens bespreekt Hanke, of een van haar collega’s, wat je als bestuur kunt (laten) doen met de gegevens. ‘Ik bespreek vragen als: wat wil je bereiken? Welke ambitie stel je nu? Welk beleid heb je, en wat zou je kunnen doen om de leerwinst te vergroten of te behouden?’

Ingevuld kwadrantenmodel voor de scholen: jaargroep 7, domein begrijpend lezen

Bestuursmodel

Voor besturen worden de leerwinstgegevens in een kwadrantenmodel gegoten. Het vierde kwadrant toont lage opbrengsten, in combinatie met een hoge leerwinst. Als een school kan laten zien dat er leerwinst is bij de vakken, kan het bij de beoordeling van de resultaten ervoor zorgen dat de inspectie niet tot het oordeel onvoldoende of zwak zal overgaan, maar gebruikmaakt van zijn discretionaire bevoegdheid.

“Als Hanke en ik de leerwinst duiden, zijn er altijd weer eye openers”.

Yvonne Buijink

Stichting Kind en Onderwijs Rotterdam

Dit kwadrantenmodel geeft in één oogopslag zicht op de leerwinst van de verschillende domeinen in de verschillende jaargroepen. Hanke: ‘Het nieuwe onderzoekskader van augustus 2021 geeft besturen nog meer verantwoordelijkheid voor de onderwijskwaliteit van de scholen. Dit vraagt om zicht op de onderwijskwaliteit van de scholen op de verschillende domeinen. Daar is dit echt een prachtmiddel voor. In het plaatje zie je in één oogopslag hoe de scholen het doen op het gebied van bijvoorbeeld begrijpend lezen. De volgende slag is dan: welke ambitie past nu, wanneer ben ik tevreden? Hoeveel scholen moeten van rood naar blauw? We nemen de schoolweging er trouwens ook bij.’

Unieke leerwinstberekening van CED-Groep

- ✓ Meest geavanceerde rekeninstrument
- ✓ Overzicht in één oogopslag
- ✓ Op leerling-, school- én bestuursniveau

Klantervaring: bestuur aan het woord

Yvonne Buijink is beleidsadviseur Onderwijs en Kwaliteit bij Stichting Kind en Onderwijs Rotterdam; zij was betrokken bij de ontwikkeling van het leerwinst-instrument. ‘We hadden nog niet eerder op deze manier naar cijfers gekeken. De grafieken zijn enorm informatief’ vertelde ze in 2016. Ze ging er daarom ook mee door en maakte leerwinst een consequent onderwerp van gesprek met de directeuren binnen de stichting. Vijf jaar en vijf leerwinstberekeningen verder vroegen we haar: wat heeft het jullie opgeleverd? ‘De leerwinstberekening geeft ons als bestuur zicht op welke scholen het goed en minder goed gaat. Je kunt bijvoorbeeld op de cito-toets niet het landelijk gemiddelde halen, maar tegelijkertijd ook een leergroei van +10 hebben. Omdat we nu vijf jaar bezig zijn, komen nu ook de trends in beeld. Ik kan zien dat rekenen steeds blauwer wordt en we zien scholen verschuiven in het kwadrant van links- naar rechtsboven. Leerwinst is geen wettelijk vereiste, maar het past in het onderzoekskader van de inspectie onder de eigen ambitie van het bestuur of de school. Het kan bijdragen aan het verkrijgen van het predicaat Goed.’

Yvonne heeft veel contact met de schooldirecteuren. ‘Ik bespreek met hen het beeld van een cohort en de groei die de school in bepaalde periodes heeft gerealiseerd. Soms fluctueert dat. Dan is het interessant om te kijken: hoe krijg je stabiliteit in de groei en hoe stuur je als bestuur op een stijgende lijn? Aan andere kwaliteitsmedewerkers zou ik willen meegeven: doe de leerwinstberekening een aantal jaren achter elkaar, want dan levert het je extra informatie op als bestuur. Citoscores, vaardigheidsscores, etc. zijn belangrijk. Samen met de leerwinstberekening kun je echt het gesprek aangaan; ook met de inspectie trouwens.’

Benieuwd naar jullie leerwinst?

Lees meer: www.cedgroep.nl/leerwinst en/of neem contact op met Hanke Geurts h.geurts@cedgroep.nl.

Als leren je lief is

CED Groep
Postbus 8639
3009 AP
Rotterdam

010 4071599
info@cedgroep.nl
www.cedgroep.nl